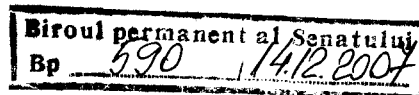

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

3279
06.12.2007

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art.111 alin.(1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la propunerea legislativă intitulată *Lege privind loialitatea cetățenilor aparținând minorităților naționale față de România și statul național unitar român*, inițiată de șase parlamentari din Grupurile parlamentare ale PRM (Bp. 590/2007).

I. Principalele reglementări

Această inițiativă legislativă vizează organizațiile reprezentative ale cetățenilor aparținând minorităților naționale care vor avea obligația să-și declare loialitatea față de România și statul unitar român într-o ședință solemnă a Parlamentului. În caz de refuz, respectiva organizație este considerată în afara legii și nu va putea participa la alegerile locale, parlamentare și prezidențiale și nici nu va mai putea primi finanțare de la bugetul central și local.

II. Propuneri și observații

1. Potrivit art. 16 din Constituție, cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. Principiul nediscriminării este înscris în toate tratatele și documentele internaționale de

protecție a drepturilor omului. Potrivit art. 14 din *Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*, semnată la Roma, la 4 noiembrie 1950 și intrată în vigoare la 3 septembrie 1953, ratificată de România prin Legea nr. 30/1994, exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de convenție trebuie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe „(...) opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională”.

Diferența de tratament devine discriminare, în sensul art. 14 din Convenție, atunci când autoritățile statale introduc distincții între situații analoage și comparabile”, fără ca acestea să se bazeze pe o „justificare rezonabilă și obiectivă”. În situația prezentată prin propunerea legislativă, asemenea justificare nu este reliefată într-o manieră lipsită de orice dubiu.

De asemenea, art. 2 paragraf 1 din *Declarația Universală a Drepturilor Omului* adoptată de către Adunarea Generală a ONU, la 10 decembrie 1948, dispune că „fiecare se poate prevala de toate drepturile și de toate libertățile pe care ea le proclamă, fără nicio deosebire, în special de (...) limbă, religie, de opinie politică sau de orice altă opinie, de originea sa națională sau socială, (...) sau care ar decurge din orice altă situație”.

Acest principiu presupune aplicarea unui tratament egal tuturor indivizilor care sunt egali în drepturi. Conceput astfel, principiul nediscriminării apare ca o formă modernă și perfecționistă a principiului egalității tuturor în fața legii. Art. 7 din *Declarația Universală* proclamă că toți oamenii sunt egali în fața legii și au dreptul, fără deosebire, la protecție egală a legii.

Evidențiem, de asemenea, faptul că prin *Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale*, adoptată la Strasbourg, la 1 februarie 1995 și ratificată de România prin Legea nr. 33/1995, este garantat dreptul oricărei persoane aparținând unei minorități la egalitatea în fața legii și protecție egală a legii, fiind interzisă orice discriminare bazată pe apartenența la o minoritate.

Relevăm, totodată, faptul că statele semnatare ale Convenției s-au angajat să adopte măsuri adecvate pentru a promova în toate domeniile vieții economice, sociale, politice și culturale, egalitate deplină și efectivă între persoanele aparținând minorităților naționale și cele aparținând majorității.

Considerăm că măsurile speciale avute în vedere de inițiatori ar fi trebuit să respecte principiul egalității între cetățeni, așa cum este acesta consacrat de Constituție, fără să încalce drepturile sau să discrimineze persoanele aparținând minorităților naționale, asigurându-se, astfel, condițiile necesare pentru funcționarea principiului de bază care guvernează problematica protecției minorităților naționale, ce se referă la egalitatea în drepturi a persoanelor aparținând unei minorități naționale cu cele aparținând majorității.

2. **Art. 1** din propunerea legislativă reia dispozițiile art. 1 alin. (1) din Constituție, republicată, respectiv caracterul național, suveran și independent, unitar și indivizibil al statului român, iar **art. 2** reia dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție referitoare la supremația Constituției și la obligativitatea legilor, adăugând că acestea sunt obligatorii și pentru cetățenii aparținând minorităților naționale.

O primă observație vizează preluarea textelor constituționale în textul unei propuneri legislative, observație care vizează aspecte de tehnică juridică.

De vreme ce tocmai în textul Constituția se consacră trăsăturile statului, principiul supremației Constituției și al obligativității legilor, este redundant a se prelua aceste norme într-un act normativ cu putere normativă inferioară Constituției.

Principiul supremației Constituției se întemeiază pe poziția sa supraordonată în vârful piramidei sistemului juridic, generând supralegalitatea constituțională, aplicabilă întregului sistem juridic, astfel încât legea, ca normă juridică ce transpune și dezvoltă normele constituționale, are ca limite de reglementare respectarea normei constituționale.

Totodată, a preciza în textul legii că principiile constituționale enunțate mai sus sunt obligatorii și pentru cetățenii aparținând minorităților naționale este de asemenea inutil din punct de vedere juridic, întrucât respectarea Constituției este obligatorie pentru toți cetățenii români, indiferent de originea lor etnică și de apartenența la o organizație politică sau nonguvernamentală a minorităților naționale.

Potrivit art. 4 alin. (2) din Constituție, România este patria tuturor cetățenilor săi, comună și indivizibilă, în care este interzisă orice discriminare pe criterii de rasă, naționalitate, de origine etnică, (...) de apartenență politică, etc. Acestea sunt criteriile după care este interzisă orice discriminare, așa cum precizează și art. 16 alin. (1) din Constituție.

3. Intenția de reglementare a inițiatorilor vizează crearea unui temei juridic pentru tragerea la răspundere a cetățenilor aparținând minorităților naționale și a organizațiilor acestora care întreprind acțiuni împotriva statului național unitar român și pentru obținerea autonomiei teritoriale.

Menționăm, însă, că acest temei există în Constituție și în Codul penal.

Astfel, partidele politice, potrivit art. 8 alin. (2) din Constituție, trebuie să respecte suveranitatea națională, integritatea teritorială, ordinea de drept și principiile democrației. Totodată, potrivit art. 40 alin. (2), partidele politice sau organizațiile care prin scopurile ori prin activitatea lor militează împotriva

(...) principiilor statului de drept, ori a suveranității sau a independenței României sunt neconstituționale.

Așadar, textele constituționale menționate urmăresc protejarea valorilor politice, juridice, statale consacrate de Titlul I al Constituției. Aceste valori fac parte din ordinea constituțională și nu pot fi afectate prin activitatea partidelor sau diverselor organizații, care pot fi declarate neconstituționale.

Constatarea și declararea ca neconstituțională a partidelor și organizațiilor ce atentează la valorile constituționale revin Curții Constituționale.

De asemenea, potrivit art. 30 alin. (7) din Constituție, sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, etc.

Nu în ultimul rând, acțiunile îndreptate pentru schimbarea ilegală și prin violență a ordinii constituționale sau a caracterului național, suveran, independent, unitar și indivizibil al statului român sunt sancționate și de norma penală prin incriminarea acestor fapte în art. 166¹ din Codul penal, respectiv în conținutul infracțiunii de acțiuni împotriva ordinii constituționale.

Totodată, inițierea sau constituirea unei asociații sau grupări în scopul săvârșirii unor infracțiuni, printre care și infracțiunea prevăzută la art. 166¹ din Codul penal ori aderarea sau sprijinirea sub orice formă a unei astfel de asociații sau grupări se pedepsește, potrivit art. 167 din Codul penal, cu închisoare de la 15 la 25 de ani și interzicerea unor drepturi.

În consecință, există cadrul constituțional și legal pentru a sancționa acțiuni îndreptate împotriva unității și indivizibilității statului român.

4. **Art. 4** conține o prevedere neconstituțională, calificând ca neconstituționale organizațiile nereprezentative ale cetățenilor aparținând minorităților naționale dacă acestea nu au declarat fidelitatea față de țară în termen de 30 de zile într-o ședință solemnă a Parlamentului.

Îndatorirea de fidelitate față de țară, consacrată de dispozițiile art. 54 alin. (1) din Constituție, este o consecință a legăturii de cetățenie și este obligatorie pentru toți cetățenii, indiferent de originea etnică.

Fidelitatea față de țară are un conținut predominant moral, căci ea impune cetățeanului o atitudine de respect și devotament față de valorile societății din care face parte. Dar îndatorirea de fidelitate față de țară implică și unele consecințe juridice ce derivă din îndatoririle specifice condiției de cetățean român, întrucât cetățenia reprezintă o situație juridică ce rezultă din apartenența unei persoane fizice la un stat determinat, caracterizată prin faptul că aceasta are plenitudinea drepturilor și obligațiilor prevăzute de constituție și

legi, inclusiv drepturi politice, obligația de fidelitate față de țară și cea de apărare a ei.

Constituția statuează această îndatorire pentru orice cetățean.

Doar cetățenii cărora le sunt încredințate funcții publice și militarii au obligația de a depune un jurământ solemn, în forma cerută de lege, având în vedere tocmai regimul juridic particular, de putere, ce caracterizează funcțiile publice și raporturile de muncă ale militarilor.

Acest jurământ reprezintă doar marcarea solemnă a asumării îndatoririi de fidelitate pentru categoriile menționate, pentru motivele arătate mai sus, și nu înseamnă că în absența acestui jurământ solemn, restul cetățenilor nu ar avea această îndatorire.

Inițiativa legislativă propune asumarea îndatoririi de fidelitate pe care o au cetățenii români de către o organizație, fapt ce excede normei constituționale, deoarece îndatoririle fundamentale sunt obligații esențiale ale cetățenilor și nu pot fi asumate colectiv de către o organizație.

În plus, propunerea legislativă nu stabilește cum s-ar face practic acest jurământ solemn: de către toți cetățenii aparținând organizațiilor minorităților naționale sau de către reprezentanții acestor organizații, ce valoare ar avea acest jurământ depus doar de către reprezentanți, deoarece acțiunile acestor organizații vizate de inițiatori, respectiv acțiunile și activitățile ce atentează la integritatea și suveranitatea statului român sunt sancționabile în prezent atât în baza normelor constituționale, cât și a celor din Codul penal.

Constituționalitatea și legalitatea partidelor politice și a organizațiilor se analizează în momentul constituirii lor, în raport de normele constituționale și legale ce le guvernează, iar acțiunile lor ulterioare constituirii pot face obiectul unor contestații la Curtea Constituțională potrivit art. 30 alin. (7), art. 40 alin. (2) și alin. (4) și art. 146 lit. k) din Constituție, cu procedura stabilită în Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată.

O normă precum cea conținută în art. 4 este neconstituțională, deoarece adaugă o condiție întemeiată pe criteriul etnic și aduce atingere principiului nediscriminării și egalității în fața legii, consacrate de art. 4 și art. 16 din Constituție.

5. Referitor la art. 4 alin. (3), precizăm că, în prezent, statul sprijină financiar organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale.

Astfel, prin legi bugetare anuale au fost aprobate, an de an, sume de la bugetul de stat, care s-au alocat prin bugetul Secretariatului General al Guvernului, pe bază de hotărâri ale Guvernului, pentru sprijinirea organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, altele decât cele

ce primesc subvenții de la bugetul de stat în baza dispozițiilor Cap. III, respectiv articolele 14-22 din Legea nr. 334/2006 privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

La **art. 4 alin. (3)** se propune acordarea unui sprijin financiar anual în cuantum de 10.000 lei pentru organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale care-și declară loialitate față de statul român, fără a se preciza sursa de finanțare și, respectiv, ordonatorul principal de credite în bugetul căruia se vor regăsi fondurile cu destinația menționată mai sus. Or, potrivit art. 15 alin. (1) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, se impunea ca inițiatorii să prevadă sursa de acoperire a plusului de cheltuieli.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, **Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.**

Cu stimă,

Călin POPESCU – TĂRICEANU

Domnului senator **Nicolae VĂCĂROIU**

Președintele Senatului